

PHILOLOGICAL SCIENCES

LEXICAL FEATURES OF CHINESE-LANGUAGE SCIENTIFIC TEXTS (ON THE MATERIAL OF ENVIRONMENTAL DISCOURSE)

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КИТАЙСЬКОМОВНИХ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ ЕКОЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ)

Olha Nesterenko¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-256-2-14>

Наразі Китай демонструє стрімкий економічний розвиток, а китайськомовний науковий текст постає стержнем інформаційних зв'язків у контексті науково-технічного прогресу. Проблеми охорони навколишнього середовища та способи їх вирішення є актуальними у всьому світі, водночас, дослідження лексичних особливостей наукового стилю китайської мови екологічної тематики є важливим елементом міжкультурної комунікації.

Як відомо, до системи писемно-книжних стилів (书面语) сучасної китайської мови належить науково-технічний стиль (科技语体), основними різновидами якого є наукова проза та науково-популярна література [5, с. 447].

Науковий стиль – це «функціональний різновид літературної мови, що забезпечує пізнавально-інформативні потреби суспільства у сфері науки, освіти та виробництва» [2]. До характерних ознак наукового стилю Н.Д. Бабич відносить використання великої кількості технічної термінології, міжнародних термінів, відсутність емоційно забарвлених засобів мови, складні речення різних типів, слова з абстрактним значенням тощо [1, с. 31].

Тен Аньлі (滕安利) підкреслює, що до лексичних особливостей наукового стилю китайської мови належать: термінологізація (术语性), уніфікація (单一性), ознаки писемної мови (书面性), точність (准确性), абстрактність (抽象性), неологізація і запозиченість (新生性外来性) та символізм (符号性) [6, с. 52–53]. Ці характеристики є загальними для текстів наукової прози та науково-популярної літератури, водночас,

---

¹ Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

власне лексична структура китайськомовних наукових текстів екологічної тематики ще не була предметом окремого дослідження.

Для китайськомовних наукових текстів екологічної тематики властива насиченість термінами, які вслід за Лі Сіухуа та Лі Лі можна поділити на:

1) Спеціальні терміни (pure ST). Наприклад: 生态学 (shēngtài xué) *екологія*, 生态化 (shēngtài huà) *екологізація* 休养 (xiūyǎng) *рекреація*.

2) Загальні терміни (semi ST), які є моносемантичними, але використовуються в різних галузях. Наприклад: 光电效应 (guāngdiàn xiàoyǐng) *фотоефект*, 光化学效应 (guānghuà xué xiàoyǐng) *фотохімічний ефект*, 钢化 (gānghuà) *загартовування*, 单晶硅 (dānjīngguī) *монокристалічний кремній*, 深海区 (shēnhǎiqū) *абісальна зона*, 水底 (shuǐdǐ) *бенгаль*.

3) Спільні терміни (common ST), які мають різні значення у різних галузях. Наприклад: 组件 (zǔjiàn) *компонент, елемент, модуль, блок*; 系统 (xìtǒng) *система, блок, агрегат*; 物质 (wùzhì) *матерія, речовина*; 结构 (jiégòu) *конструкція, структура, комплектація, пристрій*; 吸收 (xīshōu) *абсорбуватись, засвоюватись*; 现象 (xiànxàng) *явище, феномен, категорія, ознака* [4, с. 161–162].

Лексичний склад китайськомовних наукових текстів також формується абстрактною лексикою, яка є «компонентом лексичної системи мови, сукупністю слів різних частин мови на позначення понять без реального втілення (якості, властивості, стану, дії, почуття, рис характеру, виявів ментальної діяльності людини, норм етикету тощо)» [3]. Наприклад: 污染 (wūrǎn) *забруднювати, забруднення*; 寿命 (shòumìng) *довговічність, термін експлуатації*. Дієслово-зв'язка 是 (shì) також належить до абстрактної лексики (наприклад, 主要作用就是发电 – *Основна функція – виробництво електроенергії*). Крім того, активно використовуються описові прикметники: 密封 (mìfēng) *герметичний*; 携带 (xiédài) *портативний*; 坚固 (jiāngù) *надійний, стійкий*; 耐用 (nàiyòng) *міцний, довговічний*.

Лексична структура китайськомовних наукових текстів екологічного дискурсу характеризується наявністю запозиченої лексики, переважна частина якої є семантичними запозиченнями, наприклад: 太阳能电池板 (tàiyángnéng diànchíbǎn) *сонячна батарея*, 绿色和平组织 (lǜsè héping zǔzhī) *організація «Грінпіс»*, 燃料电池 (ránliào diànchí) *паливний елемент*. Водночас, використовуються й абрєвіації, які сприяють уніфікованому використанню термінів і понять, наприклад, EVA *етиленілацетат* та англо-китайські скорочення, які формуються за допомогою англомовної абрєвіатури та ієрогліфа, наприклад, pvc背板 *полівінілхлоридова поверхня*.

Оскільки науково-технічний стиль китайської мови належить до писемно-книжної системи, то у текстах активно використовуються вєнянізми, наприклад, 其 (qí) його, її, їх, цей, той, ті; 本 (běn) цей, даний; 如 (rú) наприклад; 与 (yǔ) і, та.

Отже, лексична структура китайськомовних наукових текстів характеризується наявністю термінології, абстрактної і запозиченої лексики та вєнянізмів.

Список використаних джерел:

1. Бабич Н. Д. Культура фахового мовлення : навчальний посібник / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги-ХІІ, 2006. 496 с.
2. Кравець Л. В., Мацько Л. І. Науковий стиль. *Енциклопедія Сучасної України*. URL: <https://esu.com.ua/article-70651> (дата звернення: 01.11.2022).
3. Навальна М. І. Абстрактна лексика. *Велика українська енциклопедія*. URL: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%B1%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%B0 (дата звернення: 01.11.2022).
4. Li Xiuhua, Li Li Characteristics of English for Science and Technology. *International Conference on Humanities and Social Research*. URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/ichssr-15/25840524> (дата звернення: 30.10.2022).
5. 汉语词汇 / 学黎运汉, 盛泳生主编. 广州 : 广东教育出版社, 2010. 545 页.
6. 滕安利使用科技汉语. *天津教育学院中文系*. URL: <https://www.cjstp.cn> (дата звернення: 30.10.2022).